

Internationella modersmålsdagen

Den 21 februari är det internationella modersmålsdagen. Dagen instiftades av Unesco 1999 för att främja språklig mångfald och firades första gången året efter, år 2000.

Världens nästan 7000 språk firar internationella dagen, som syftar till att främja språklig mångfald och flerspråkig utbildning.

I Sverige finns ingen riktig språkstatistik, men uppskattningsvis talas närmare 200 modersmål. Störst är svenskan med ungefär 8 miljoner talare, näst störst finskan med ca 300 000 talare. Många modersmål har bara ett par hundra talare i Sverige, som de afrikanska språken woolof eller mandinka. Finska, samiska, meänkieli, romani och jiddisch har en särskild ställning som nationella minoritetsspråk, sedan Sverige undertecknat den europeiska minoritetsspråkskonventionen 2000.

Att få möjlighet att utveckla sitt modersmål är ett grundläggande behov för varje människa. Den som berövas sitt modersmål får ett svårare liv. Forskningsresultaten är tydliga. Flerspråkiga elever som får mycket undervisning på sitt modersmål klarar sig bättre i skolan och blir oftast också bättre på svenska. Elever med skolgång på annat språk än sitt modersmål, till exempel gymnasister med svenska som modersmål som läser sina ämnen på engelska, lär sig mindre än de annars skulle göra.

Ny svensk språkpolitik

Framtiden för modersmålen i Sverige är en politisk fråga. Minoritetsspråk och invandrarspråk måste få synas mer i samhället. Undervisningen i andra modersmål än svenskan måste byggas ut i skolorna.

Inte heller svenskan har en självklar framtid. I dag håller svenskan på att överges som verksamhetsspråk inom högre forskning och utbildning, liksom inom viktiga delar av arbetslivet. Det finns en risk att svenskan blir ett språk bara för enklare sysslor och gamla traditioner, och inte det språk som alltid kan användas i Sverige.

Sverige har sedan 1 juli 2009 en särskild språklag. I den ingår bland annat att svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige och att svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk. Vidare står det i den att alla har rätt till ett språk. Det innebär rätten att utveckla och tillägna sig svenska, att utveckla och använda det egna modersmålet och minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk. Kan vi förverkliga dessa mål har svenskan och andra modersmål i Sverige förutsättningar för en god framtid. Stannar målen på papperet kommer kunskapsklyftor och sociala motsättningar att förstärkas av språkklyftor.

Ordet modersmål

Ordet *modersmål* har funnits i svenskan åtminstone sedan 1500-talet. Det är en direktöversättning av latinets *lingua materna*. Inom svenskt utbildningsväsen kan modersmål i dag användas för att beteckna alla modersmål utom svenskan, det som förut – med en missvisande term – kallades *hemspråk*. Språkrådet tycker av många skäl att det är olyckligt att använda modersmål i en betydelse som utesluter svenskan.

Källa: Institut för språk och folkminnen

I Jönköpings kommun finns det ca 54 språk och modersmålsundervisning ges i 37 språk. Modersmålsenheten i Jönköping kommer att uppmärksamma dagen under vecka 6-8.

Modersmålslärarna tillsammans med barn/elever på olika förskolor och skolor kommer att arbeta med dikter, sånger, teater, mm i de olika språkgrupperna.

Vikten av språkkunskaper – både för enskilda individer och hela samhället uppmärksammas på olika sätt.

Några tips på hur kan man uppmärksamma dagen på skolorna:

- Elever berättar för andra i klassen om sitt modersmål, landet, kultur mm där språket talas
- Målningar och teckningar innanför/utanför skolan
- Bjuda in gästföreläsare/modersmålslärare
- Genom dikt, teater, film, folksagor spel, dans gruppdiskussion om modersmål mm

För mer information:

[Språklagen](#)

[Minoritetsspråk](#)

<http://en.unesco.org/>